

П л я ш е в а

Виповнюється 450 років з часу перших письмових згадок про ряд населених пунктів Радивилівського району. Серед них — Пляшева. Вперше село назване в акті Луцького замку від 1545 року як «городня Рогозинского с Рогозина и с Пляшова». В іншому акті, від 11 травня 1564 року, міститься скарга братів Рогозинских про те, що костеляниша Гнезненська пані Федора Требухівська послала декілька сотень своїх селян із Берестечка і Пляшеви, і ті спустошили ліс у с. Рогізні, пограбували і побили тутешніх селян. В акті від 31 травня 1565 року — скарга Федори Требухівської на перемільських бояр та селян князя Олександра Сангушковича Кошерського у зв'язку з їх нападом на пастухів у с. Пляшеві. Зберігся й позов у господарську комісію суду на старосту Миколу Збаразького в справі захоплення «пляшовецького ґрунта» (19 лютого 1566 р.). А жінка луцького каштеляна Марія Козинська скаржилася на «пляшовских крестьян» за порубки в Козинському лісі й побиття її селян (27 липня 1568 р.).

Слід мати на увазі, що приблизно в той же час, а можливо, й раніше в тутешньому краї з'явилося ще одне поселення з назвою Пляшева, Пляшова — це теперішнє село Жовтине. Не виключено, що в згаданих документах іноді мова йде саме про нього.

І все ж це аж ніяк не заперечує давності Пляшевої, яка лежить біля річки Стир. Це село, центр сіль-

ської Ради, розташоване за 35 кілометрів від райцентру Радивилів.

Пляшева відома в усій Україні, адже сюди, до місць Берестецької битви 1651 року, а Дні пам'яті козаків приїздять десятки і сотні тисяч туристів, шанувальників нашої славної минувшини. Розташований біля села Бетрів Журавлиха в 1910—1914 роках став місцем спорудження храму-пам'ятника — Георгіївської церкви на честь подвигу наших славних лицарів. У 1912 р. сюди ж із сусіднього села Острова було перенесено дерев'яну Михайлівську церкву — архітектурну пам'ятку 17 століття. Так створювався архітектурний комплекс «Козацькі могили».

До речі, наприкінці минулого століття в Пляшеві існувала і своя стара дерев'яна церква, зведена в 1772 році на честь св. Іоанна Златоуста. У 1885—1887 роках на кошти парафіян (6 тисяч рублів) поряд спорудили нову церкву — на честь Казанської ікони Божої Матері (дерев'яну, на кам'яному фундаменті, з'єднану з триярусною дзвіницею).

З 1965 р. культові споруди на Журавлисі було взято під охорону держави, а в червні 1967 р. відкрито музей-заповідник «Козацькі могили».

Почалося наукове вивчення місць Берестецької битви. Під керівництвом доктора історичних наук І. К. Свешнікова знайдено в землі підмісні козацькі речі. Їх зібрано обширну колекцію, яка нині експонується в музеї.

У 1990 р. Георгіївську церкву передано громаді села Пляшевої.

На відзначення річниці Берестецької битви приїздило чимало визначних людей з усього світу. Зокрема, тут бували й письменники Микола Жулинський, Іван Драч, Дмитро Павличко, экс-Президент Леонід Кравчук. Між іншим, саме він, у той час ще Голова Верховної Ради, в 1991 р. оголосив, що відповідно до постанови Кабінету міністрів «Козацькі могили» набувають статусу Державного історико-меморіального заповідника «Поле Берестецької битви».

За час існування заповідника його відвідали близько 864 тисячі чоловік (це не враховуючи відзначення 340-річчя битви, коли, за оцінками преси, до Пляшевої стеклося до півмільйона людей).

На території комплексу привертає увагу й скульптурна композиція на честь борців за волю України.

У двадцятому столітті, незважаючи на війни, які несли розруху, Пляшева розросталася, розбудовувалася. Нині майже в кожній хаті — природний газ, до багатьох дворів прокладено водопровід. У селі є клуб, пошта, відділення Ошадбанку, фельдшерсько-акушерський пункт, середня школа, тракторний парк і автогараж колективного сільськогосподарського підприємства. Нараховується 230 дворів, проживають 699 чоловік.

Юрій ЛОТОЦЬКИЙ,
с. ПЛЯШЕВА,

Прапор перемоги. — 1995. — 25 березня.